

Programski izvještaj Operacije grad za 2023. godinu

OPERACIJA:GRAD

www.operacijagrad.net / <https://www.platformaupgrade.com/>

Uvod

Operacija Grad osnovana je s ciljem poticanja razvoja nezavisne kulture te samoorganiziranog djelovanja mladih, što ostvaruje okupljanjem organizacija i pojedinaca te organiziranjem različitih kulturnih sadržaja od manifestacija i javnih rasprava, preko obrazovnih i istraživačkih programa do izdavanja publikacija. Organizacija trenutno ima 28 članica (2 saveza udruga, 23 udruge i 3 umjetničke organizacije).

Misija

Operacija grad okuplja različite aktere u inicijativama zagovaranja i razvoja inovacija u sudioničkom upravljanju u kulturi i urbanoj transformaciji, promiče vrijednosti jednakog pristupa kulturi te radi na poboljšanju uvjeta djelovanja organizacija nezavisne kulture i mladih

Vizija

Nezavisna kultura i mladi kao utjecajni akteri razvoja lokalnih sredina.

Članice

Organizacije članice Operacije grad djeluju na područjima nezavisne kulture te aktivnosti mladih i za mlađe. Te organizacije provode projekte i aktivnosti u raznovrsnim poljima kao što su aktivno sudjelovanje mladih u društvu, kultura mladih i stvaralaštvo mladih, urbana kultura, suvremena umjetnost, kazalište, ples, performans, neformalna edukacija na različitim područjima, informiranje mladih, novi mediji i tehnologije, mobilnost mladih, politike za mlađe, kulturne politike, arhitektura i urbanizam, glazbena kultura, film i video itd.

Osnovna programska područja djelovanja

2023. godine Operacija grad je održala strateško planiranje za naredno trogodišnje razdoblje.

Na temelju analize konteksta kao i izrade novog strateškog plana, Operacija grad je isplanirala djelovanje po određenim strateškim područjima, a temeljem potencijalno različitih scenarija u narednim razdobljima političko-društvenog konteksta. Otud odluka da se ne planira nužno strateškim pristupom do operativnih detalja, nego da organizacija definira osnovne strateške smjerove i potrebne odluke za naredni period, ali da taktički isplanira postupanje u svakom smjeru temeljem scenarija koji će se ostvariti.

Naredni strateški period definiraju 2 programska i jedan organizacijski smjer:

1. Vraćanje fokusa gradu i nezavisnoj kulturnoj sceni grada Zagreba uz sudjelovanje i doprinos nacionalnim temama
2. Jačanje multisektorskih suradnji na nacionalnom i međunarodnom nivou
3. Jačanje održivosti i su-upravljanja organizacijom te kapilarnog (su)djelovanja članica

Također, od 2023. godine Operacija grad ima novo programsko područje koje je nastalo kao nadogradnja dugogodišnjeg suradničkog, partnerskog zagovaranja za interkulturni društveni centar, u sklopu platforme Upgrade. Novi program Operacije grad se tako zove Uključiva urbana transformacija.

Sukladno navedenome, nova programska slika Operacije grad od 2023. godine jeste:

1. Su-upravljanje Pogonom

Osnivanjem Pogona - Zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade (2008.), zadovoljen je jedan od osnovnih ciljeva organizacije budući da je njegov početak rada kao hibridne institucije sigurno najvažnija institucionalna inovacija koju je dosada ostvarila Operacija grad i njezine članice. Od početnih zahtjeva za osnivanje Centra za nezavisnu kulturu i mlade kao civilno-javnog partnerstva, preko čina osnutka Pogona, pa do kontinuiranih nastojanja organizacije za daljnjim unapređenjem i razvojem ovog modela, ovaj se program u različitim formatima kontinuirano provodi od 2006. godine.

Okosnicu ovog programa čini su-upravljanje Pogonom, proces u kojem ravnopravno sudjeluju Operacija grad i Grad Zagreb. Primarna uloga Operacije grad u ovom partnerstvu se odnosi na sadržaj, odnosno program Centra. On okuplja organizacije koje djeluju na području nezavisne kulture i mladih te tako, s jedne strane osigurava programe koji će se odvijati u Pagonu, a s druge, omogućuje svim organizacijama korisnicama da sudjeluju u donošenju odluka. Glavni instrument ovog sudjelovanja, osim članstva u Operaciji grad je Programski savjet Pogona, stručno savjetodavno tijelo sastavljeno od predstavnika organizacija civilnog društva koje raspravlja o pravilima i procedurama korištenja resursa,

programskom usmjerenju i dugoročnim programskim planovima. Programske savjetne skupštine imaju 5 članova, a biraju se iz redova članica Operacije grad.. Kroz rad u Programske savjetne skupštine Pogona, od 2007. - 2020. godine 31 organizacija civilnog društva sudjelovala je u organizacijskoj strukturi Pogona.

Nadalje, razvojem samog Centra, uspostavili su se i novi mehanizmi njegova upravljanja u obliku Upravnog vijeća Pogona, a čija je uloga donositi temeljne dokumente o radu Pogona te odlučivati o raspodjeli finansijskih sredstava Pogona. Upravno vijeće Pogona ima tri člana: po jednog predstavnika svakog od osnivača (Operacija grad i Grad Zagreb) te jednog člana iz redova zaposlenika Pogona, a sudjelovanjem u radu Upravnog vijeća Pogona, Operacija grad je dobila priliku su-upravljati tom institucijom i na administrativnoj razini.

Ovim dugogodišnjim sudjelovanjem u su-upravljanju javnom ustanovom u kulturi, Operacija grad nije djelovala samo kao akter koji participira, već i kao akter koji promišlja, razvija i inovira te koji, zajedno sa svojim organizacijama članicama, partnerima te samim Pogonom, ulaže kontinuirane napore u unapređenje navedena modela te u njegovo sagledavanje kao ishodišne točke razvoja sudioničkog upravljanja u kulturi.

2. Institucionalna inovacija i kulturna politika

Institucionalna inovacija te pitanja kulturne politike su teme kojom se ova organizacija kontinuirano bavi od svog osnutka. S jedne je strane Operacija grad pokrenula procese koji imaju unaprijediti i inovirati polje kulturne politike u onom segmentu koji obuhvaća kvalitetno upravljanje prostorima nezavisne kulture i mladih, a s druge se strane afirmirala kao resursna organizacija za pitanja sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva.

Polazeći od osnivanja Pogona, novog tipa mješovite ustanove, kao ishodišne točke, Operacija grad kontinuirano radi na promoviranju sudioničkog upravljanja kao dugoročno održivog modela koji svoju uspješnost pokazuje u praksi. Upravo je uspješnost ovog modela inspirirala brojne aktere u drugim lokalnim zajednicama na iniciranje i pokretanje procesa uspostavljanja sudioničkog upravljanja. U navedenim procesima Operacija grad djeluje kao akter koji istovremeno te procese podržava, ali ih i aktivno potiče nastojeći doprinijeti što kvalitetnijem razvoju tih procesa te osnažiti ulogu uključenih aktera. Podržavanjem lokalnih procesa uspostave sudioničkih modela upravljanja, ostvaruje se važan moment kontekstualizacije modela Pogona u drugim sredinama, odnosno, prilagodba tog modela specifičnoj lokalnoj zajednici i okruženju u kojem se ona nalazi.

Također, pored djelovanja u polju inovacije i promišljanja, Operacija grad djeluje i u kapacitetu kontinuirana praćenja korištenja prostornih resursa u gradu Zagrebu te praćenja gradske politike upravljanja prostorima. Unutar ovog programske segmenta, Operacija grad surađuje sa svojim organizacijama članicama, od kojih određeni broj i sam upravlja prostorima. Tako Operacija grad i članice zajednički ulažu napore u prevladavanju izazova koje sa sobom nosi zagovaranje za uspostavljanje ujednačene, kvalitetne politike upravljanja javnom gradskom infrastrukturom, s naglaskom na primjenu načela dobrog upravljanja. U ovom procesu Operacija grad djeluje dvojako: kao resursna organizacija te kao zagovarački akter koji okuplja različite dionike ne bi li zajednički iznašli najbolja rješenja za pitanja kvalitetnog upravljanja javnim prostorima.

3. Osnaživanje lokalnih scena, prijenos znanja i umrežavanje

Operacija grad ovaj program, u različitim formatima i opsezima provodi od samih početaka svog djelovanja te je postao prepoznat kao organizacija koja posjeduje resurse i kapacitete

za prijenos znanja u području sudioničkog upravljanja u kulturi te za osnaživanje suradničkih i partnerskih organizacija na lokalnoj, nacionalnoj te regionalnoj/međunarodnoj razini.

Tijekom posljednjih godina djelovanja, Operacija grad i oko nje okupljeni pojedinci organizirali su i proveli brojne edukacije, seminare, stručne panele i kampanje koje su imale za cilj: 1) nametnuti u javnom prostoru temu sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva kao dugoročno održivog modela koji doprinosi demokratizaciji u kulturi i društvu, 2) prenijeti iskustvo i znanje stečeno su-upravljanjem Pogonom te 3) pomoći i podržati aktere u drugim sredinama koji teže lokalizirati i kontekstualizirati vlastite pokušaje uspostave javno-civilnog partnerstva.

Osim toga, Operacija grad je nastavila djelovati kao resursna organizacija za svoje članice gdje je posebice važno naglasiti kontinuiranu podršku koju Savez pruža pojedinačnim organizacijama koje imaju neriješena pitanja prostora konzultacijama, organiziranjem zajedničkih aktivnosti te zajedničkim istupanjem prema gradskoj upravi.

Savez je učinio i važan iskorak u povezivanju s organizacijama koje djeluju i izvan područja kulture te s neformalnim inicijativama.

4. Uključiva urbana transformacija

2023. godine OG donosi novi strateški plan temeljem kojeg se provodi novi program organizacije: Uključiva urbana transformacija. Ovaj je program nastavak multisektorskog i multi-dioničkog djelovanja Operacije grad u posljednjih 7 godina, a koje se prethodno primarno ostvarivalo kroz koordinaciju platforme Upgrade. Uključiva urbana transformacija podrazumijeva bavljenje gradom u kontekstu njegove nove slike koja se ostvaruje migracijama, klimatskim promjenama i sve većim klasnim i socijalnim razlikama. U središtu programa jest promišljanje i razvijanje različitih modela (su)upravljanja javnom kulturnom infrastrukturom, a koji podrazumijevaju inkluziju, osnaženu građansku participaciju te rad u zajednici. Unutar navedenog programa OG ostvaruje suradnju s arhitektima, urbanistkinjama, okolišnim stručnjacima i aktivistkinjama te s umjetnicama i kulturnim radnicama koje žele djelovati sinergijski i holistički, povezujući različita područja rada i života u urbanim sredinama i šire.

Provedba programa u 2023. godini

1. Su-upravljanje Pogonom

Jedna od ključnih programskih aktivnosti Operacije grad (OG) je su-upravljanje Pogonom temeljem osnivačkog akta između Grada Zagreba i OG-a iz 2008. čime se osigurava kvalitetno zajedničko upravljanje temeljnim funkcioniranjem ustanove.

OG je uspostavljen radi zagovaranja osnivanja centra za nezavisnu kulturu i mlade kao ustanove temeljene na formalnom civilno-javnom partnerstvu zagrebačke gradske uprave i organizacija nezavisne kulture i mladih, a svojim djelovanjem osigurava uključenost i sudjelovanje civilne strane ovog, i dalje jedinstvenog, primjera su-upravljanja javnom infrastrukturom u RH.

Ovaj program se provodi kontinuirano i kvalitetno u suradnji s članicama organizacija Operacije grad, Gradom Zagrebom te ravnateljicom Pogona. Ravnateljica Pogona i predsjednica organizacije su kontinuirano u komunikaciji oko tekućih i razvojnih aktivnosti Pogona - Zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade.

U protekloj, 2023. godini, Operacija grad je kao suosnivač i su-upravitelj Pogona, uz Grad Zagreb, bila kontinuirano uključena u donošenje administrativnih odluka koje su važan faktor u kvalitetnom funkcioniranju ustanove.

Matija Mrakovčić, predstavnica Operacije grad, aktivno je sudjelovala u radu Upravnog vijeća Pogona kojemu je glavna uloga upravljanje, donošenje temeljnih dokumenata i odlučivanje o raspodjeli finansijskih sredstava Pogona.

Angažman Operacije grad ostvarivao se i kroz Programske savjet Pogona koji čini pet članica, predstavnika organizacija članica Operacije grad. Predstavnice su sudjelovale na redovnim sastancima i odlučivali o aktualnim temama vezanim uz programske aspekte rada Pogona. Sastav Programskega savjeta je: Tereza Teklić, Kontejner > Biro suvremene umjetničke prakse; Domagoj Šavor, Clubture; Bernarda Cesar, UBU; Nikola Mijatović, Cirkorama; Dušica Parezanović, Kulturtreger.

Tijekom godine smo na svojim društvenim mrežama redovito objavljivali programe i aktivnosti koje su se provodile u Pogonu povećavajući doseg i vidljivost aktivnosti, programa te korisnika Pogona. Činjenica da su prostori Pogona rezervirani za provedbu programske aktivnosti od strane korisnika niz mjeseci unaprijed jasno svjedoči u pozitivnom učinku ovih nastojanja na zajednicu i širok broj aktera nezavisne kulture i mladih.

Suradnja s Pogonom očitovala se i kroz provedbu projekta REG.LAB. u kojoj je tim Operacije grad zajedno s ravnateljicom i timom Pogona nastavio sudjelovati u dalnjem planiranju kulturno-umjetničkih razmjena za 2023. godinu s Centrom Anibar (Peć, Kosovo) te s Omladinskim kulturnim centrom Abrašević (Mostar, BiH).

Predstavnica Pogona, Matea Munitić Mihovilović, redovito u ime Pogona sudjeluje na sastancima i aktivnostima platforme Upgrade te predstavlja iskustva Pogona u suupravljanju u kontekstu rada na razvoju Interkulturnog društvenog centra.

Klub mladih Pogona

U 2023. smo započeli s radom Kluba mladih Pogona, koji smo osnovali u prosincu prošle godine. Time smo pružili dodatnu platformu za aktiviranje mladih i potaknuli ih na sudjelovanje u programima Pogona, bilo na razini posjetitelja, razini aktivnog sudionika u organizaciji događanja, pa i na razini koncipiranja događanja i operativnog rada Pogona.

U Klub mladih uključilo se do sada 25 mladih, od kojih se njih 15-ak uključilo na neku od dosadašnjih aktivnosti. U prvoj su polovini godine održana četiri sastanka kluba na kojima su se mladi upoznali s radom Pogona i nezavisne kulturne scene te smo razgovarali o potrebama mladih (edukacije, mentorski programi i sl.) i mogućnostima njihovog angažmana na polju umjetnosti, kulture i kulturno-umjetničke produkcije.

U drugoj polovini godine Klub je nastavio sa susretima i program je bio usklađen s potrebama polaznika koje smo ispitali na sastancima i putem upitnika. Osim mjesecnih sastanaka i posjećivanja kulturno-umjetničkih događanja u Pogonu (instalacija Andree Resner, predstava Horrorhouse udruge Cirkorama, festival Gibanja udruge Kontejner), neki od polaznika kluba mladih su volontirali prilikom pripreme programa u sklopu projekta Nezavisno Trnje koje Pogon provodi u suradnji s Udruženjem za razvoj kulture. Osim toga, održane su i dvije radionice po želji članica Kluba. 18. i 19.11.2023. umjetnica i dizajnerica Helena Nemeć Helakopter održala je radionicu dizajna plakata za članice Klub, na kojem su učile osnove dizajna, tipografije, formata, rada u Adobe Illustratoru i Photshopu, itd. 18.12.2023. i 21.2.2024. Sven Janovski iz Operacije grad održao je radionicu uvoda u projektno pisanje, na kojem su članice učile osnove pisanja projekta, čitanja poziva, razvoja ideje te su kao vježbu do drugog susreta koncipirali svoje hipotetske ili konkretnе ideje za poziv Grada Zagreba za mlade, kao razine projektnog pisanja koja je prikladna za početnike.

Održana su dva organizirana posjeta Kluba javnim događajima u Pogonu: 18.03. na cirkuski performans Alice Render „Fora“, u organizaciji Cirkorame, u sklopu koje je Nikola Mijatović s članovima Kluba pričao o cirkuskoj umjetnosti i radu Cirkorame te Cirkobalkane; te 13.04. na izvedbu ansambla zeitkratzer u sklopu Muzičkog biennala, gdje su izvodili djela Kraftverka i Ive Maleca. Osim toga, 11.03. organizirano je vodstvo kroz prostore Pogona i kluba Močvare za članove Kluba. Na vodstvu ih je ravnateljica Pogona, Janja Sesar, provela kroz prostor i pričala o njegovoj povijesti, nastanku, programu i funkciranju te je Ivana Pedljo, članica URK-a, pričala o klubu Močvari. Na ovaj način su članice Klube upoznate s kontekstom prostora u kojem se nalaze te je bio cilj da se udomaće u njemu kroz bolje upoznavanje i da se pobudi interes. Klub je tokom ovog period bilježio i svoja prva uključivanja u aktivnosti Pogona. Tako se dio članica uključio u organizaciju ovogodišnje Jedinstvene vrtne zabave, 11.06. Program je ove godine dobroim djelom osmišljen kroz sugestija članica Kluba, poput uvrštavanje koncerta mladih demo-bendova, radionice u vrtu Pogona, itd. Dio članica se uključio i u organizaciju Zabave.

2. Institucionalna inovacija i kulturna politika

Nastavno na skupinu aktivnosti promoviranja sudioničkog upravljanja kao dugoročno održivog modela Operacija grad je nastavila podržavati lokalne procese uspostave sudioničkih modela upravljanja, prvenstveno kroz suradnju s inicijativama iz 7 gradova (Split, Pula, Rijeka, Čakovec, Dubrovnik, Karlovac) sudjelovanjem u nacionalnoj mreži Mreža društveno-kulturnih centara DKC-HR.

U domeni lokalnih politika, Operacija grad je tijekom 2023., u suradnji s članstvom, organizirala konzultacije i kreirala komentare na tri relevantna dokumenta javne gradske politike: Nacrt prijedloga Odluke o uvjetima i kriterijima za davanje u zakup gradskih prostora u području kulture, Nacrt prijedloga Odluke o davanju gradskih prostora udrugama i ostalim organizacijama civilnog društva te Program razvoja kulture Grada Zagreba 2024.-2030.

Dodatno, koordinatorica organizacije, Mirela Travar, kontuirano je tijekom 2023. doprinosila kao članica radne skupine Grada Zagreba: Radna grupa za izradu Prijedloga Plana razvoja kulture Grada Zagreba. Koordinatorica organizacije volonterski je doprinosila podskupini Održiva urbana transformacija i razvoj – kulturna baština, umjetnost, kreativne industrije i kulturna infrastruktura za grad budućnosti.

Također, koordinatorica organizacije je izvršna urednica publikacije na kojoj se radilo s velikim brojem suradnika od svibnja 2022. godine, a na temu participativnog upravljanja društveno-kulturnim centrima u području Jugoistočne Europe. Radi se o sourcebooku Weaving spaces: How regional spaces for culture shape narratives for (local) art, culture and cooperation, čije autorstvo potpisuje Leda Sutlović. Operacija grad je, zajedno s Kooperativom - regionalnom platformom za kulturu, izdavač i nakladnik knjige. Ovom se knjigom ostvario značajan doprinos znanju u području nastanka i razvoja društveno-kulturnih centara u području regije Jugoistočne Europe. Knjiga je izvorno pisana na engleskom jeziku, a prevedena je na 4 jezika balkanske regije.

2023. godine Operacija grad je, u suradnji s članicom SU Klubtura te partnerskim platformama, organizacijama i suradnicama, izradila i objavila 6 Smjernica za unapređenje kulturnih politika.

Smjernice su kreirane na sljedeće teme:

- Financiranje i diversifikacija sredstava
- Kulturni i društveno-kulturni centri u zajednici
- Lokalna kulturna infrastruktura i korištenje prostornih resursa kulturne baštine
- Razvoj centara u manjim zajednicama
- Unapređenje policy i zakonodavnog okvira za društveno-kulturne centre
- Zelena komponenta i programi suradnje društveno-kulturnih centara

godinu bio kontinuirano angažirana na praćenju okolnosti rada i djelovanja organizacija nezavisne kulture u gradu Zagrebu, kao i na praćenju i mapiranju korištenja prostornih resursa u Zagrebu te zagovaranja unapređenja gradske politike upravljanja ovim resursima.

Smjernice se mogu čitati [OVDJE](#).

16. listopada 2023. smo su-organizirali Konferenciju "Nova javna kultura i prostori društvenosti", u partnerstvu sa SU Klubtura. Konferencija se bavila propitivanjem kulturnog sustava i njegovih subjekata, temama javnih kulturnih centara, njihovog povijesnog razvoja i modela upravljanja, dok temu nove generacije društveno-kulturnih centara uvodimo iz arhitektonske perspektive korištenja infrastrukture koju su zatekli civilni akteri, razvijajući ovdje sudioničke modele upravljanja. Konferencija je također otvorila pitanja o preprekama i mogućnostima unapređenja okvira za društveno-kulturno djelovanje u kontekstu održivosti, organizacijskog razvoja i kvalitetne (međusektorske) suradnje.

PROGRAM KONFERENCIJE

//1// PANEL

Izvana ili iznutra? Kulturni sustav i njegovi subjekti

11.00 - 12.30

Polazeći od koncepta „nove javne kulture“, kako ga je formulirao Vjeran Katunarić, jedan od ciljeva projekta bio je proizvesti stručne i znanstvene spoznaje o važnosti lokalne infrastrukture za kulturne i društvene djelatnosti. Uvidi koje ćemo predstaviti na ovom panelu obuhvaćaju teme javnih kulturnih centara, njihovog povijesnog razvoja i modela upravljanja, dok temu nove generacije društveno-kulturnih centara uvodimo iz arhitektonske perspektive korištenja infrastrukture koju su zatekli civilni akteri, razvijajući ovdje sudioničke modele upravljanja. Posebna istraživačka linija na projektu bila je posvećena dinamici razvoja nezavisne kulturne scene kroz suradničke prakse te centralno i periferno širenje informacija i znanja oko mreže i unutar kulturnog sustava.

Sudjeluju:

izv. prof. dr. sc. Kruno Kardov, Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta, Sveučilište u Zagrebu

dr. sc. Nikola Tomašegović, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta, Sveučilište u Zagrebu

izv. prof. dr. sc. Željka Tonković, Odjel za sociologiju Sveučilišta u Zadru

dipl.ing.arh Tea Truta

dr.sc. Sanja Sekelj, Institut za povijest umjetnosti

//2// JAVNA TRIBINA

Skice za okvir: Smjernice za unapređenje javnih politika kulture i društvenosti

13.00 - 14.30

Kroz provedbu projekta Nova javna kultura i prostori društvenosti kulminirao je višegodišnji rad aktera civilnog društva za izgradnju i unapređenje kulturne politike za javnu kulturnu infrastrukturu, kulturne centre i društveno-kulturne centre. Izrađene policy preporuke tako razrađuju važne teme iz područja rada kulturnih i društveno-kulturnih centara te predstavljaju konkretnе prijedloge kojima bi se cijelokupni institucionalni i zakonodavni okvir mogao unaprijediti, a na dobrobit zajednice i aktera unutar kulturnog sustava. Na ovim su smjericama radili kulturni radnici, istraživači i stručnjaci, a upravo će neki od njih na tribini govoriti i otvoriti diskusiju o preprekama i mogućnostima unapređenja okvira za društveno-kulturno djelovanje u kontekstu održivosti, organizacijskog razvoja i kvalitetne (međusektorsku) suradnju.

Sudionici:

Mirela Travar, Operacija grad

Bojana Spaniček Kanoti, Platforma za Društveni centar Čakovec

Mirjana Radulović, Savez udruga Rojca

Petra Marčinko, Art radionica Lazareti

3. Osnaživanje lokalnih scena, prijenos znanja i umrežavanje

Operacija grad ovaj program provodi od početaka svog djelovanja. Kao organizacija koja posjeduje resurse i kapacitete za prijenos znanja u području sudioničkog upravljanja u kulturi te za osnaživanje suradničkih i partnerskih organizacija široko je prepoznata na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj/međunarodnoj razini.

Tijekom posljednjih godina djelovanja, Operacija grad i oko nje okupljeni pojedinci organizirali su i proveli brojne događaje, edukacije, javne razgovore, stručne panele i kampanje koje su imale za cilj:

- 1/ nametnuti u javnom prostoru temu sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva kao dugoročno održivog modela koji doprinosi demokratizaciji u kulturi i društvu,
- 2/ prenijeti iskustvo i znanje stečeno su-upravljanjem Pogonom te
- 3/ pomoći i podržati aktere u drugim sredinama koji teže lokalizirati i kontekstualizirati vlastite pokušaje uspostave javno-civilnog partnerstva.

Sukladno novom strateškom planu organizacije, program Osnaživanje lokalnih scena, prijenos znanja i umrežavanje više će se baviti navedenim temama iz naslova na lokalnoj, zagrebačkoj sceni, nastavljajući dijeliti iskustva i na nacionalnoj prema zahtjevu/pozivu i mogućnostima, uz davanje prednosti DKC-HR mreži i Clubture mreži u tim temama.

2023. godine koordinatorica Operacije grad je završila svoj mandat predsjednice Mreže društveno-kulturnih centara, a Operacija grad nastavlja djelovati i dijeliti znanje kroz mrežu kao organizacija članica.

Operacija grad također kontinuirano prati i podržava rad platforme Kooperativa čija je članica. Tako smo, uz sudjelovanje na godišnjim skupštinama organizacije, sudjelovali i kao podrška raznim procesima regionalne naravi koje je Kooperativa pokrenula.

Također, koordinatorica organizacije je sudjelovala u radnoj grupi Kooperative koja je krajem godine kreirala novi prijedlog modela programske razmjene i suradnje u Regiji, temeljeno na reviziji pilot-modela i mapiranju novih potreba u području kulturno-umjetničke suradnje i razmjene u JIE. Prijedlog novog modela je usvojen na skupštini Kooperative krajem 2023. godine u Peji. Pored toga, sudjelovali smo i u izložbi 10 godina Kooperative: Arhiv prijateljstva koja je bila premijerno izložena u Zagrebu u studenom 2023.

KULTIVIST - Nova generacija

2023. godine održana je druga godina edukativnog programa Kultivist. Druga godina je bila sadržajno bogatija i većeg obujma te se provela kroz 3 modula.

Kroz edukativni program 10 mladih osoba educirano je o prostorima za nezavisnu kulturu i civilno društvo, dobrom upravljanju i sudioničkom upravljanju te transformativnom potencijalu nezavisne kulture. Kroz edukativni program polaznicima su predavali stručnjaci iz nezavisne kulture, civilnog društva, aktivizma te akademije, čime su dobili različite perspective, dok je sam program bio interaktivn te su polaznici imali mogućnost pitati i razgovarati o svemu što ih zanima. Polaznici su potom krenuli u izradu završnih radova, što se proteglo i u 2024. godinu. Za vrijeme i na kraju edukacije provedena je evaluacija, koja je pokazala visoku razinu zadovoljstva s programom i prijedloge kako se program može poboljšati iduće godine.

ISJEČAK IZ PROGRAMA KULTIVISTA 2023.

Sub	Ned	Uto	Sri	Uto	Čet
Uvod i upoznavanje	Maja Jurić Ivoš, ravnateljica Centra August Cesarec: Upravljanje poliolakacijskim kulturnim centrom u Zagrebu August Cesarec je poliolakacijski kulturni centar u Zagrebu poznat po svojim dvoranama Kina Tuškanaca te Kinoteke. Ravnateljica ovog centra će nam govoriti o tome kako izgleda dnevno bavljenje ovakvim centrom, kako izgleda programiranje tih prostora, kako se grade odnosi s publikom i korisnicima te kako se donose odluke.	Anka Kekez Koštiro: Načela dobrog upravljanja? dr. sc. Anka Kekez Koštiro docentica je na Fakultetu političkih znanosti te predaje, između ostalog, na kolegiju javne politike, što joj je i područje akademskog interesa. Kao stručnjakinja za javne politike proučavala je razvoj javnih politika u mnogim područjima, što uključuje područje dobrog upravljanja. Kao uvod u drugi modul, posvećen temi dobrog upravljanja društvenim resursima, Anka će napraviti uvod u to što je dobro upravljanje, koja su njegova načela u kontekstu participativne demokracije te koji su neki opći primjeri primjene dobrog upravljanja i sudioničkog upravljanja društvenim resursima.	Iva Čukić: Javne kampanje iz arhitektonsko-urbanističke perspektive Dr. sc. arhitektika Iva Čukić će nam predstaviti svoja iskustva u velikim i značajnim beogradskim kampanjama za očuvanje javnih dobara. Osobit naglasak će biti na javanaugh arhitektonsko-urbanistička perspektiva i uloga u procesima planiranja i realizacije javnih zagovaračkih kampanja za očuvanje javnih dobara.	Katarina Pavić: Pregled borbi i praksi u dobrom upravljanju prostora za kulturu Kulturna radnica s londonskom adresom i magisterijem na Goldsmiths Sveučilištu, Katarina Pavić je sudjelovala u raznim inicijativama i kampanjama tijekom godina rada i djelovanja na nezavisnoj kulturnoj sceni Zagreba. Danas se bavi zagovaračkim i istraživačkim radom koji leži na razmeđu između razvoja civilnog društva, aktivizma i kulturne kritike. Katarina će nam prikazati kako su krenule te čime su motivirane inicijative iz nezavisne kulture za sudioničko upravljanjem kulturnom infrastrukturom. Tako će se osvrnuti na to kako su krenule prve manifestacije Operacija grad koje su dovele do osnivanja Pogona, kakve prakse upravljanja su se tako razvile u nezavisnoj kulturi te kakve je to imalo posljedice za borbe za sudioničko upravljanje kulturnom infrastrukturom u Hrvatskoj i šire.	Enes Čerimagić - sudioničko upravljanje komunalnom infrastrukturom i javnim dobrima Osim što se bavi zagovaranjem i aktivističkim radom oko zaštite okoliša, Želena akcija je također napravila velike korake u pitanju sudioničkog upravljanja javnim dobrima i komunalnim poduzećima, poput onih koja upravljaju vodoopskrbom, itd. Predstavnici Želene akcije predstavljajuće rad organizacije na tim temama, značaju primjene principa dobrog upravljanja u zaštiti prirodnih dobara, javnih dobara te komunalnih usluga za gradane _.
Mirela Travarić: Borba za (nezavisne) prostore Kulturna radnica i aktivistkinja Travarić će govoriti o tome kako se gradila borba za nezavisne prostore, kako su se	Kratki film: Culture of Solidarity				Hrvoje Lauš Bivši direktor trenutačni je gradske ustanove prostori kult

Projekt “Regional Lab: New Culture Spaces and Networks as drivers of an Innovative and Sustainable Bottom-up Development of Regional Collaboration (REG.lab.)”

U 2021. godini smo započeli sa suradnjom u trogodišnjoj provedbi projekta REG.lab. pod vodstvom Kooperativne - Regionalne platforme za kulturu. Projekt okuplja mreže i kulturne centre iz šest zemalja regije: Anibar (Kosovo), Društvo Asociacija (Slovenija), Jadro Asocijacije (Sjeverna Makedonija), Operacija grad (Hrvatska), Asocijacija NKSS (Srbija) i OKC Abrašević (BiH), a sufinanciran je sredstvima Europske unije, u sklopu natječaja namijenjenog jačanju kulturne suradnje i konkurentnosti kulturnih i kreativnih industrija na zapadnom Balkanu, raspisanog u okviru programa Kreativna Europa.

REG.lab povezuje kulturne centre i mreže u regiji s ciljem zagovaranja novih, demokratičnih i participativnih modela upravljanja. Provedbom se ujedno daje i regionalni, solidaran odgovor na kriju ne samo kulturnih sektora na ovim prostorima, nego i širih demokratskih procesa u našim društvima.

U zadnjoj godini provedbe projekta, Operacija grad je (su)koordinirala i sudjelovala u sljedećim aktivnostima:

- Održana je programska razmjena s organizacijom Anibar iz Peje, Kosovo te je 2. lipnja održana projekcija animiranih filmova s Kosova
- U rujnu je održana radionica Light and Sound in Arts and Culture: Regionalna radionica o tehničkoj produkciji, namijenjena pojedincima zainteresiranim za područje tehničke implementacije (svjetlo i zvuk) događaja. Cilj je radionice bio pružiti znanje o tehničkoj produkciji zvuka ili svjetla, a sudjelovalo je 15 polaznika iz Hrvatske i regije.

4. Uključiva urbana transformacija

Sukladno novom strateškom planu organizacije, ovaj se program počeo provoditi tijekom 2023. godine, a to znači da je on u svojim inicijalnim fazama razvoja i promišljanja, u tom smislu, tijekom 2023. godine je ovaj program još uvijek najvećim dijelom sačinjen od aktivnosti koje provodi platforma Upgrade koju koordinira Operacija grad.

Glavnina aktivnosti odnosi se na konceptualizaciju i zagovaranju modela društveno-kulturnog centra (DKC) kao novog institucionalnog modela korištenja i upravljanja javnom infrastrukturom koja je namijenjena za transdisciplinarne i transsektorske potrebe kulture, organizacija civilnog društva i lokalne zajednice.

Kao sadržajni fokus budućeg društveno-kulturnog centra definirana je interkulturalnost, a zagovaračke aktivnosti Operacije grad usmjerene su ka osnivanju Interkulturalnog društvenog centra (IDC).

Kroz zagovaračke aktivnosti oko uspostavljanja prvog interkulturnog društvenog centra (IDC) u Zagrebu, odnosno mreže manjih kvartovskih centara kao inovacije na polju kulturnih institucija u Gradu Zagrebu, ali i u širem Hrvatskom kontekstu, Operacija grad se vodi interdisciplinarnim pristupom koji uključuje niz civilnodruštvenih aktera koji ne djeluju isključivo u području kulture, već uključuje i organizacije iz područja ljudskih prava, zaštite okoliša, dobre ekonomije i sl. Osnovu ovih nastojanja čini neformalna platforma "Upgrade" uspostavljena radi osnaživanja i umrežavanja aktera koji se bave područjima relevantnima za uspostavu ovog tipa institucije s ciljem podizanja svijesti javnosti o važnosti društveno-kulturnih centara (IDC-a) kao točaka osnaživanja lokalne zajednice.

Tijekom 2023. godine, održan je Repair/reuse cafe pod nazivom "Popravimo zajedno! – zabavna radionica oživljavanja nefunkcionalnih aparata i predmeta" u organizaciji Zelene akcije, Centra mladih Ribnjak i Operacije grad u Centru mladih Ribnjak. Održana je i Radionica stripa za mlade i izložba u suradnji s članicom AKC Attack te s Centrom mladih Ribnjak. Rezultati radionice bili su predstavljeni u obliku velikih mesh bannera na izložbi u Galeriji Usput Centra mladih Ribnjak od 12. do 16.4.2023. te je izložba nastavljena u Centru mladih Ribnjak.

Održano je događanje "Gradimo drugačiji kvart" 21.4.2023. u prostorima Centra mladih Ribnjak i Parka Ribnjak, a sastojalo se od više aktivnosti: Press konferencije; Otvorena izložba Gradimo drugačiji kvart u Parku Ribnjak i Centru mladih Ribnjak na kojoj su predstavljeni radovi srednjoškolaca koji su fotografirali lokalnu zajednicu, kvart, Park Ribnjak i Centar mladih Ribnjak te radovi srednjoškolaca s radionice stripa te Javnog razgovora na temu klimatskih izbjeglica.

Također je uspostavljena suradnja s Koordinacijom za integraciju.

U zadnjem kvartalu 2023. godine smo imali veći broj aktivnosti unutar ovog programa. U jesen smo organizirali izradu zajedničkog umjetničkog rada lokalne umjetnice i mladog migrantskog umjetnika. Tako su 29.9.-1.10. umjetnici Helena Nemeć (Helakopter) te mladi kurdske umjetnik sa zagrebačkom adresom, Jan Jafo, izradili mural na pročelju Pogona Jedinstvo. Mural je kombinacija njihovog rada i stilova, a simbolizira izreku Kurda, koji nemaju svoju državu te zbog toga i raznih progona koje su proživjeli imaju izreku: "Kurdima su prijatelji jedino planine".

Krajem godine je Maloj dvorani Pogona Jedinstvo održana tribina „Globalna Europa“ u suradnji s Klubom Močvara. Tema tribine bila je povjesna ostavština Europe kao globalne

kolonijalne sile u kontekstu migracija, izbjeglišta i aktualnih ratnih sukoba koji djeluju na migracijske trendove. Na tribini su sudjelovali stručnjaci za migracije: Biljana Kašić, Emina Bužinkić i Stevo Đurašković, dok je tribinu moderirao Leonard Jurić iz Močvare.

Nakon tribine, u Velikoj dvorani Pogona Jedinstvo, održalo se otvorenje izložbe „Riya min“ mladog kurdskega umjetnika Jan Jafa. Izložba se sastojala od slika koje je Jan izradio u posljednje 2 godine otkako živi u Hrvatskoj, a koje prikazuju osobna iskustva njegovog djetinjstva, izbjegličkog puta te prilagođavanja na novu sredinu. Izložbu je kustoski uredila Ana Kovačić iz WHW, članice Upgrade. Izložba je trajala do 26.11. te ju je posjetilo 80 osoba. Zajedno s portalom kulturpunkt.hr izrađeno je i audio vodstvo kroz izložbu.

21.12. održano je Interkulturno zimsko druženje, organizirano u suradnji s članicom Upgrade AKC Attackom. Tu večer zajedno s kolektivom Žene ženama, čije članice su i žene izbjeglice/migrantkinje iz Sirije, kuhanja je tradicionalna sirska hrana te je puštana interkulturna etno glazba, kao zajedničko interkulturno druženje prije praznika.

ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

2023. godine Operacija grad je doživjela izmjene u sastavu Upravnog odbora: Luka Antić je podnio ostavku na mjesto člana Upravnog odbora te su održani izbori za novog člana/icu do kraja mandata (do lipnja 2024.) Na izborima je izabrana Vanesa Matošević kao nova članica Upravnog odbora, a kandidirao ju je URK.

Na zimskoj skupštini 2023. godine Operacija grad je postala bogatijom za još jednu organizaciju članicu: Tricycle Trauma. Tako sa završetkom 2023. godine mreža broji 28 organizacija članica.

Također, tijekom 2023. godine Operaciju grad je napustila programska suradnica Valentina Nedjeljko, a na mjesto programskog voditelja, u punom radnom kapacitetu, nastupio je Sven Janovski.

Operacija grad je tako u drugoj polovini 2023. godine imala 3 zaposlene osobe. Zaposlenici su održavali redovne sastanke, zajednički namicali sredstva, promišljali nove projekte i programe te gradili i snažili mrežu iznutra.

Operacija grad je i 2023. godine dijelila ured i resurse s partnerskim i suradničkim organizacijama osiguravajući tako ne samo održivost, već i solidarnost te dijeljenje ideja, znanja i stvaralaštva.

